

รายงานผลการไปศึกษา ฝึกอบรม ปฏิบัติงานวิจัย ดูงาน ประชุมและสัมมนา ณ ต่างประเทศ ของข้าราชการกรมอนามัย (One - Page Report)

ชื่อ-สกุล.....กรวิภา ปุณณศิริ.....ตำแหน่ง.....นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ

หน่วยงาน.....กองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ กรมอนามัย.....

ชื่อหลักสูตรการศึกษา ฝึกอบรม ปฏิบัติงานวิจัย /ชื่อการประชุม สัมมนา และดูงาน.. “Cities and Climate Change Adaptation and Mitigation and Monitoring of Climate Change”

รายนามผู้ลาการศึกษา ฝึกอบรม ปฏิบัติงานวิจัย ดูงาน ประชุมและสัมมนา ณ ต่างประเทศ

(ชื่อ-สกุล/ตำแหน่ง/หน่วยงาน)

นางสาวกรวิภา ปุณณศิริ ตำแหน่ง.....นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ

กองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ กรมอนามัย

ระหว่างวันที่ 26 กุมภาพันธ์ – 4 มีนาคม 2560 แหล่งงบประมาณ องค์การความร่วมมือระหว่างประเทศของเยอรมนี (German International Cooperation : GIZ

สถานที่ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทั้งการพัฒนาและการดำเนินการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทั้งด้านการปรับตัว การลดก๊าซเรือนกระจก และการติดตาม ประเมินผล
2. เพื่อรวบรวมข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับการขับเคลื่อนนโยบายการดำเนินการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ในด้านพลังงาน ขนส่ง สุขภาพและการวางแผนจากผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการที่เกี่ยวข้อง

ผลการศึกษา ฝึกอบรม ปฏิบัติงานวิจัย ดูงาน ประชุมและสัมมนา ณ ต่างประเทศ (และเปรียบเทียบกับประเทศไทยเป็นอย่างไร)

การศึกษาดูงานประสบการณ์การดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศทั้งด้านการลดก๊าซเรือนกระจกและการปรับตัวจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ประกอบด้วยผู้บริหารและผู้แทนจากกระทรวงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนงานการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทย ประกอบด้วย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงพลังงาน กระทรวงคมนาคมและขนส่ง กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก กรุงเทพมหานคร และเจ้าหน้าที่จาก GIZ ประเทศไทย โดยมีปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหัวหน้าคณะ

สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีเป็นประเทศหนึ่งที่มีการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมาอย่างต่อเนื่อง โดยมีจุดเด่นในเรื่องการการใช้พลังงานสะอาด เช่น พลังงานลม แสงแดด เป็นต้น และการจัดการพื้นที่สีเขียว ทั้งนี้ สรุปประเด็นการดูงานและจุดเด่นของแต่ละประเด็นดังนี้

(1) ด้านการลดก๊าซเรือนกระจก

- เป็นการศึกษาวิธีการลดก๊าซเรือนกระจกของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ซึ่งมีเป้าหมายในการลดก๊าซเรือนกระจกให้ได้ 28% ในปี 2050 โดยมี Roadmap ในการดำเนินงาน เช่น การใช้พลังงานสะอาด (เช่น พลังงานลม แสงแดด) การเลิกใช้พลังงานนิวเคลียร์และถ่านหิน ส่งเสริมการใช้ระบบขนส่งมวลชน และจักรยาน เป็นต้น รวมทั้งได้เรียนรู้การ emission trading ซึ่งปัจจัย

สนับสนุนที่สำคัญ คือ กฎหมายที่ชัดเจนของแต่ละรัฐ การบังคับใช้ที่เข้มงวด รวมทั้งระบบฐานข้อมูลของประเทศที่ช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูล ที่เชื่อมโยงข้อมูลของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ลดความซ้ำซ้อน และความทับซ้อนของข้อมูล และสามารถส่งข้อมูลเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจได้อย่างรวดเร็ว

(2) ด้านการปรับตัวจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

- การศึกษาดูงานการพัฒนาและการขับเคลื่อนแผนการปรับตัวแห่งชาติรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมทั้งตัวอย่างมาตรการปรับตัวจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศทั้งในระดับชาติ ภูมิภาคและระดับท้องถิ่น ซึ่งเป็นการบูรณาการการดำเนินงานในภาพรวมในประเด็นที่สำคัญ โดยในการขับเคลื่อนแผนการปรับตัวแห่งชาติฯ นั้น ได้วิเคราะห์ vulnerability assessment เพื่อวิเคราะห์ความเสี่ยง การจัดทำ Monitoring Report เป็น baseline data สำหรับการประเมินผลของแผนฯ และการจัดทำรายงานความก้าวหน้าทุก 2 ปี ทั้งนี้ ภายใต้แผนปรับตัวการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ ในประเด็นด้านสาธารณสุข เน้นความสำคัญใน 2 ประเด็น ได้แก่ การเตือนภัยคลื่นความร้อน และระบบตอบโต้ภาวะฉุกเฉินจากภัยพิบัติ ตัวอย่างกิจกรรมในการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์และสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เช่น การประกวด adaptation contest ในภาคธุรกิจ สถาบันการศึกษา ภาคเอกชน เป็นต้น รวมทั้งการผลักดันแผนการปรับตัวในโครงการพัฒนาต่าง ๆ ความสำเร็จในการขับเคลื่อนแผนการปรับตัวแห่งชาติ คือ 1.ข้อมูลวิชาการ/ข้อเท็จจริง เพื่อให้ผู้กำหนดนโยบายและประชาชนทราบ ตระหนักและให้ความสำคัญ 2. การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนและการบูรณาการการทำงาน ทั้งภาครัฐ เอกชน สื่อมวลชน ประชาชน
- การศึกษาดูงานการปรับตัวด้านสุขภาพและการพัฒนาระบบเฝ้าระวังละอองเกสรดอกไม้ (pollen) โดยสถาบัน Berliner Charite' ซึ่งเป็นหนึ่งในโรงพยาบาลขนาดใหญ่ในยุโรป และมีการกิจในการรักษาพยาบาล การสนับสนุนทุนในการศึกษาวิจัย และการให้ความรู้ พัฒนาศักยภาพฯ ภายใต้สถาบันดังกล่าวได้ก่อตั้ง School of Climate Change Adaptation ซึ่งเมื่อปี 2012 โดยการสนับสนุนจากกระทรวงสิ่งแวดล้อม คุ่มครองธรรมชาติ การก่อสร้างและความปลอดภัยทางปริมาณของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี (BMUB) เพื่อพัฒนาศักยภาพ caregiver และบุคลากรทางการแพทย์เกี่ยวกับผลกระทบต่อสุขภาพจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และได้พัฒนาเป็น e-learning platform (online) นอกจากนี้ มีการเฝ้าระวังสารมลพิษอากาศจากเกสรดอกไม้ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิ CO₂ และ O₃ โดยมีสถานีตรวจวัด 97 สถานีทั่วประเทศ (เฉพาะเมือง Berlin มี 37 สถานี) สามารถพยากรณ์ล่วงหน้า รวมทั้งพัฒนา Annual Pollen Index (API) และมีการนำข้อมูล ไปสื่อสาร เตือนภัยประชาชนต่อไป
- การศึกษาดูงานการปรับตัวในภาคเกษตรและป่าไม้ เป็นการดูงานในพื้นที่อนุรักษ์พันธุ์ป่า และจัดเป็นสถานที่สนทนาการสำหรับประชาชน โดยการปรับตัวด้านป่าไม้มีปรับเปลี่ยนพันธุ์ไม้ให้ทนต่อความแล้งและสภาพอากาศที่ร้อนขึ้น โดยต้องเป็นพืชเศรษฐกิจและไม่กระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ สร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนและนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้ทรัพยากรในการช่วยดูแล รักษาต้นไม้ รวมทั้งมีกฎหมายเฉพาะด้านป่าไม้ของท้องถิ่น เช่น การตัดต้นไม้ต้องปลูกทดแทน เป็นต้น

- (3) การดำเนินงานการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระดับรัฐและท้องถิ่น
- ได้มีแนวทางการปรับตัวด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระดับท้องถิ่น โดยปรับแนวทางการดำเนินงานจากแผนการปรับตัวแห่งชาติ แต่เน้นในประเด็นที่เป็นประเด็นเสี่ยงหรือประเด็นสำคัญของพื้นที่ บูรณาการกับแนวทางการดำเนินงานด้านต่าง ๆ เช่น การวางแผนในการพัฒนาเมือง ได้มีการกำหนดผังเมือง และร่วมกันทุกภาคส่วนในการจัดทำแผนพัฒนาเมือง และเน้นการบูรณาการอย่างเป็นรูปธรรม เช่น การจัดการสถานที่ท่องเที่ยว เน้นการดูแลสุขภาพของนักท่องเที่ยวที่อาจจะได้รับผลกระทบอันเนื่องมาจากสภาพอากาศ เช่น คลื่นความร้อน พายุ น้ำท่วม เป็นต้น
- (4) Site visit ในสถานที่สำคัญอื่น ๆ เช่น UBA ซึ่งเป็นอาคารสำนักงานที่ได้รับรางวัล Green building ที่ลดใช้พลังงานไฟฟ้า เน้นการใช้พลังงานจากแสงแดด และลมธรรมชาติ การจัดสภาพแวดล้อมของอาคารให้มีพื้นที่สีเขียว เป็นต้น รวมทั้งการดูงานทะเลสาบ ที่เป็นแหล่งสันถนาการของชุมชน โดยปรับปรุงมาจากเหมืองแร่ลิกไนต์เก่า เป็นต้น

ประโยชน์จากการไปศึกษา ฝึกอบรม ประชุม สัมมนา และดูงาน (ทั้งส่วนวิชาการและการบริหารจัดการ)

1. เรียนรู้วิธีการพัฒนาและขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ อย่างเป็นระบบ และขับเคลื่อนแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ซึ่งเป็นตัวอย่างที่ดีของประเทศไทยต่อการขับเคลื่อนแผนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่
 - แผนพัฒนาประเทศ ซึ่งต้องมีการให้ความสำคัญกับผลอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
 - แผนแม่บทการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และแผนการปรับตัวด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ที่จะขับเคลื่อนในระดับท้องถิ่น ซึ่งต้องบูรณาการดำเนินงานในทุกภาคส่วน เป็นองค์รวม
 - (ร่าง) แผนยุทธศาสตร์การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ด้านสาธารณสุขแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2569 เช่น การทำ Monitoring report เป็นต้น
2. การสร้างความเข้าใจ ความตระหนักแก่บุคลากรสาธารณสุข ซึ่งจากตัวอย่างจะพบว่า เกิดจากความร่วมมือของทั้งกระทรวงสิ่งแวดล้อม กระทรวงสาธารณสุข และสถาบันทางการแพทย์ โดยเริ่มต้นจากการให้บุคลากรในวิชาการแพทย์ และขยายมาเป็นการใช้ e-learning เรื่อง climate and health ซึ่งเนื้อหาในระบบ e-learning สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับประเทศไทยในการสื่อสาร สร้างความรู้ พัฒนาทักษะแก่นักเรียน นักศึกษา และบุคลากรทางการแพทย์
3. ได้เรียนรู้การทำงานการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในด้านต่าง ๆ ทั้งการลดก๊าซเรือนกระจกและการปรับตัวจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในภาพรวม ซึ่งมีความเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน และได้เครือข่ายในการทำงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในสาขาต่าง ๆ

ข้อเสนอเชิงนโยบายหรือการดำเนินการต่อกรมอนามัย/กระทรวงสาธารณสุข

1. การเตรียมความพร้อมในการขับเคลื่อน (ร่าง) แผนยุทธศาสตร์การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ด้านสาธารณสุขแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2569 โดย
 - 1.1 เร่งสร้างความรู้ ความเข้าใจเรื่องสุขภาพกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 - 1.2 สร้างความเข้าใจและพัฒนาทักษะการจัดการความเสี่ยงต่อสุขภาพจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแก่บุคลากรสาธารณสุขในทุกระดับ

2. ร่วมกับสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามเจตจำนงของประเทศในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Nationally determined contributions: NDCs) ในประเด็นสาธารณสุข (การเฝ้าระวังโรคและภัยสุขภาพ และการจัดระบบบริการสุขภาพที่มีคุณภาพรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ) ตามที่ประเทศไทยได้ให้สัตยาบันไว้ ซึ่งจะมีการรายงานทุก 5 ปี เพื่อแสดงถึงความก้าวหน้าและสะท้อนให้เห็นถึงความพยายามที่เป็นไปได้สูงสุด

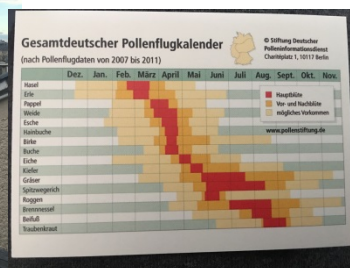
องค์ประกอบจากคณะผู้ศึกษาดูงาน

ทะเลสาบ ที่ปรับปรุงมาจากเหมืองแร่เก่า

Pollen Trap

การเตือนภัยประชาชน

อาคารสำนักงาน UBA ที่ได้รับรางวัล
Green building

ลงนาม.....ผู้จัดทำ

(.....นางสาวกรวิภา ปุณณศิริ.....)

วันที่.....22 มีนาคม 2560.....